

Лілія КРАВЧЕНКО,
начальник відділу
Управління
легкої промисловості
Мінпромполітики
України

Легка промисловість України в 2001 р., як і в попередні два роки, продовжувала нарощувати обсяги виробництва продукції. Зростання обсягів виробництва продукції відбулося у всіх підгалузях промисловості.

Так, за даними Держкомстату України обсяг промислової продукції у легкій промисловості (в діючих цінах) за 2001 р. становив 2403,3 млн. грн. (в тому числі у текстильній промисловості — 758,5 млн. грн.; виробництві готового одягу і одягу із хутра — 966,9 млн. грн.; виробництві шкіри, галантерейних виробів із шкіри та взуття — 677,9 млн. грн.). Найбільшого темпу зростання до відповідного періоду 2000 р. досягнуто у виробництві готового одягу та одягу із хутра — 116,3%, у текстильній промисловості — 111,5, виробництві шкiртоварів і взуття — 110,3%.

Треба відмітити, що збільшення виробництва товарів легкої промисловості за 2001 р. порівняно з відповідним періодом 2000 р. спостерігалось у всіх регіонах, крім Херсонської та Харківської областей. Збільшилось виробництво продукції в натуральному вираженні майже по всій основній номенклатурі, за винятком панчішно-шкарпеткових виробів, шкiрняних рукавиць, фарфоро-фаянсового посуду, що пов'язано з добре відомими усім проблемами ринку та з проведенням реконструкції виробництв із впровадженням новітніх технологій.

На 11,3% збільшився випуск бавовняних тканин, в 1,6 раза — лляних тканин, на 12,6% — некатаних матеріалів, на 7,1% — юткових шкiртоварів. За звітний період зросло виробництво трикотажу білизняного на 59,3%, верхнього — на 10,1, взуття — на 5,3%. Значними темпами збільшується виробництво готового одягу — 38%, в тому числі чоловічих та жіночих костюмів — на 24%, брюк — на 49,1, курток — на 33,3, верхніх сорочок — на 54, фетрових головних уборів — на 35,3%.

До позитиву в розвитку промисловості слід віднести стабільну тенденцію нарощування обсягів виробництва одягу для дітей, зокрема трикотажних виробів — на 40,1%, брюк — на 62,1, курток — на 51,5, а також дитячого взуття — до 10%.

В 2001 р. значно поліпшився фінансово-економічний стан підприємств. Якщо в 2000 р. легка промисловість в цілому була збитковою, то за підсумками роботи в 2001 р. отримано прибутку 47,8 млн. грн. (оперативні дані). Перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською зменшилось з 2,1 до 1,8 раза. Питова вага бартерних операцій знизилась з 21 до 11,8%, при цьому в текстильній галузі бартерні операції ще становили 18%.

Такий соціально значимий показник, як заробітна плата (середня) на кінець 2001 р. у легкій промисловості становила 249,4 грн. (119,8%), в тому числі у текстильній галузі — 196,39 грн. (126,3%), виробництві одягу — 278,1 грн. (111,1%), виробництві шкіри та взуття — 256,4 грн. (127,8%).

Заборгованість з виплати заробітної плати на кінець 2001 р. становила 46,1 млн. грн., а порівняно з 2000 р. зменшилась на 33,5% (в тому числі: текстильна галузь — 15,5%; виробництво одягу — 31,2; виробництво шкіри, хутра, взуття — 43,3%). Сума невиключеної зарплати до нарахованої у легкій промисловості також зменшилась на 4,4%, у підгалузях — відповідно на 7; 2,4; 5,9%.

Підсумовуючи викладений статистичний ряд показників, можна окреслити основні чинники зростання виробництва продукції, якими є такі:

- Структурні зміни в організації виробництва на підприємствах (віділення технологічно закінчених циклів виробництва зі створенням нових підприємств)

Аналіз роботи легкої промисловості України за 2001 рік

- Підвищення попиту на вітчизняну продукцію, поступове повернення її на позиції внутрішнього ринку внаслідок удосконалення асортиментної політики та маркетингових досліджень, а також втрати споживачами довіри до продукції «човникових» ринків
- Створення нових виробництв, заснованих на приватному капіталі
- Реалізація Угоди між Урядом України та Урядом Республіки Узбекистан з поставки бавовни-волокна на еквівалентній взаємопов'язаній основі
- Значне збільшення поставок продукції на експорт, в основному до країн ЄС, як наслідок визнання технологічної конкурентоспроможності української текстильної продукції на ринках Європи та відміни квот на експорт цієї продукції з березня 2001 р.

Певним чином на стабілізацію стану в галузі вплинули заходи, що вживались на державному рівні. Протягом останніх років Уряд прийняв низку рішень, спрямованих на поліпшення ситуації в галузі. На жаль, не всі з них мали позитивні наслідки, деякі дали короткотерміновий результат, в цілому було створено умови для стабілізації стану в галузі й деякого його поліпшення.

Суттєво поліпшився стан забезпечення сировиною підприємств шкiр'яної підгалузі за умови дії Закону «Про вивіз (експортне) мито на живу худобу та шкiр'яну сировину», що зацікавило підприємства експортувати продукцію більш глибокої переробки.

Підвищення якості товарів легкої промисловості стало наслідком впровадження нових технологій та технічного переозброєння виробництв. Так, протягом 2000-2001 рр. тільки у швейній підгалузі більше 20 підприємств закупили імпортне устаткування на суму близько 5 млн. дол. США.

Всі ці заходи дали можливість українським товарам зайняти серйозні позиції на зовнішньому ринку.

В 2001 р. значно зросли обсяги поставок продукції легкої промисловості на експорт й становили 775,3 млн. дол. США (115,6% до 2000 р.). Імпорт аналогічної продукції до України становив 548,4 млн. дол. (119,6%). Позитивне сальдо за 2001 р. — 196,7 млн. дол.

Основний обсяг експорту готових виробів становив 505,5 млн. грн. (118,9% до 2000 р.), імпорту же готових виробів в Україну — 110,5 млн. дол. (128,1%).

Із загального експорту товарів легкої промисловості на країни ЄС припадає 2/3 його обсягу. Враховуючи, що з березня 2001 р. ліквідовано кількісні обмеження (квоти) на поставки текстилю до країн ЄС (із запровадженням системи подвійної перевірки) експорт товарів легкої промисловості до країн ЄС зріс на 38%, в тому числі полотна трикотажного в 2 рази, трикотажних виробів на 20%, трикотажних рукавичних виробів в 2,6 раза, швейних виробів на 25,9%, а за категоріями продукції, яка квотувалася, наприклад жіночі костюми, темпи зростання становлять 31%, чоловічих костюмів — 28% та ін.

На підприємствах зрозуміли, що їх майбутнє і випуск продукції безпосередньо для конкретного споживача. Формування іміджу підприємства є нагальною потребою сьогодення. Так, в Україні широко відомі торгові марки таких швейних підприємств, як «Трембіта» (Чернівці), «Парада» (Ужгород), «Маяк» (Львів), «Ворскла» (Полтава), «Селена» (Запоріжжя), «Вікторія» (Вознесенськ); трикотажних — «Овєтри» (Орджонікідзе), «Україна» (Житомир); з виготовлення взуття — «Оріль» (Дніпропетровськ), «Лугань» (Луганськ) та ін. Творчі працівники цих підприємств беруть активну участь у виставковій діяльності як в межах України, так і за кордоном з метою своєчасного втілення у своїх подальших розробках найновіших тенденцій світової моди.

Так, ЗАТ «Селена» (Запоріжжя), кілька років працюючи з інофірмами за давальницьких умов, завою-

вало свої позиції на зовнішніх ринках, і вже в 2001 р. понад 50% від загального експорту продукції поставляло під власною маркою підприємства.

ВАТ «Трембіта» (Чернівці) — лідер на ринку України чоловічих костюмів — збільшило виробництво продукції на 34% до 2000 р. і створило додатково майже 300 робочих місць. Середньомісячна заробітна плата становила більше 600 грн.

За останні два роки на згаданих підприємствах за рахунок власного прибутку істотно оновлено парк технологічного устаткування, що позитивно позначилося на якості продукції.

До підприємств, що набули позитивного досвіду на зовнішніх ринках, а також ефективно працюють на ринку України, по праву належить ЗАТ «Овєтри» (Орджонікідзе), провідне підприємство з виробництва верхніх трикотажних виробів, яке впродовж 2001 р. в 4 рази збільшило поставку конкурентоспроможної продукції на внутрішній ринок.

Державна компанія «Луганськлегінвест» протягом останніх двох років здійснила структурну перебудову чотирьох швейних підприємств Луганської області, на яких створено 1200 робочих місць.

Дніпропетровське АТ «Оріль» на устаткуванні провідник фірм виготовляє за новітніми технологіями чоловіче, жіноче та дитяче взуття, яке користується підвищеним попитом у споживачів. Тільки через мережу фірмових магазинів підприємство в 2001р. реалізувало взуття більш як на 2 млн. грн.

Значної популярності у споживачів здобула також продукція АТЗТ «Коростенський фарфор», яке завдяки сучасним технологіям має змогу ефективно працювати як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках.

В 2001 р. продовжувалась дія економічного експерименту на підприємствах легкої промисловості Чернівецької області, який було запроваджено для відпрацювання ефективних форм державної підтримки у відновленні роботи непрацюючих підприємств та поліпшення фінансово-економічного стану збиткових підприємств.

Підсумки за два роки роботи підприємств в умовах експерименту свідчать, що основну мету його проведення було досягнуто. Зростання обсягів виробництва за перший рік експерименту в 1,3 раза і за другий рік — в 1,5 раза (у діючих цінах) та в 1,3 раза (у порівнянних цінах) сприяло збільшенню бюджетних надходжень в 1,5 раза, прибутку — в 1,6 раза, обсягів інновацій в оновлення виробництва — в 7,3 раза. Одночасно сумарні збитки зменшились у 6 раз, а обсяги бартерних операцій — наполовину.

У Верховній Раді України знаходиться проект Закону України «Про умови розвитку вітчизняної легкої, меблевої та деревообробної промисловості, який базується на основних засадах Закону про економічний експеримент в Чернівецькій області (єдиний податок, 90 днів, ПДВ).

Мінпромполітики активно співпрацює з Верховною Радою України щодо розгляду та прийняття цього Закону, вважаючи, що він допоможе підприємствам легкої промисловості збільшити обсяги випуску та продажу конкурентоспроможної продукції.

Прийняття цього Закону стане підґрунтям для підготовки роботи підприємств в умовах перехідного періоду до вступу України до Світової організації торгівлі (СОТ), бо процедура приєднання до СОТ складається з кількох етапів, займає декілька років і не означає миттєвого відкриття українського ринку. Участь країни в СОТ означає, що не тільки вона, а й усі торговельні партнери мають «грати» згідно з встановленими правилами. Успіх же на ринку товарів завжди визначався, визначатиметься й визначатиметься ціною та якістю товарів.